

LIETUVOS KULTŪRIZMO IR KŪNO RENGYBOS FEDERACIJOS SMURTO, PRIEKABIAVIMO IR SEKSUALINIO PRIEKABIAVIMO TVARKOS APRAŠAS

1. Bendrosios nuostatos

1. 1. Lietuvos kultūrizmo ir kūno rengybos federacija (toliau – **Federacija**) vadovaudamasi nuostata, kad kiekvienas Federacijos bendruomenės narys gerbia kito asmens orumą, mandagiai ir pagarbiai bendrauja su kitais, savo elgesiu užtikrina darbo bei sportinę aplinką, kurioje kitas asmuo nepatirtų priešiško, neetiško, žeminančio, agresyvių, užgaulių, įžeidžiančių veiksmų.
1. 2. Visa Federacijos bendruomenė privalo būti supažindinta ir laikytis šios smurto, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo tvarkos (toliau – **Tvarka**). Federacijos bendruomenė privalo aktyviai dalyvauti draugiškos, žmogaus orumą gerbiančios, lygias galimybes ir nediskriminavimą užtikrinančios darbo bei sporto aplinkos kūrimo.
1. 3. Federacijoje draudžiama priekabauti, seksualiai priekabauti ar smurtauti prieš Federacijos bendruomenės narius ir kitus suinteresuotus asmenis.
1. 4. Federacijos smurto, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo Tvarka remiasi teisės aktų reikalavimais.

2. Pagrindinės sąvokos

2. 1. **Atsakingas asmuo** – asmuo, pirmasis gaunantis pranešimą ar skundą apie įvykį ir pagal nustatytą tvarką organizuojantis skundo ar įvykio nagrinėjimą. Atsakingo asmens pavardė ir kontaktai viešai neskelbiami.
2. 2. **Federacijos narys** – juridinis ar fizinis asmuo, atitinkantis įstatuose Federacijos nariui nustatytus reikalavimus, dėl kurio narystės Federacijoje yra priimtas kompetetingo Federacijos organo sprendimas.
2. 3. **Fizinė prievarta** - tai tyčinis ir nepageidautinas veiksmas, pvz., kumščiojimas, mušimas, spyrimas, įkandimas ir kt., dėl kurio patiriama trauma arba sužalojimas.
2. 4. **Komisija** – Federacijos Etikos, drausmės ir apeliacijos komisija (toliau – EDAK) smurto, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo atvejui tirti.
2. 5. **Nukentėjusysis** – Federacijos bendruomenės narys, prie kurio priekabiavo, seksualiai priekabiavo ir prieš kurį buvo panaudotas smurtas.
2. 6. **Pranešimas** – žodinis arba rašytinis informacijos pateikimas apie seksualinį priekabiavimą, smurtą ir priekabiavimą.
2. 7. **Priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriamas bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.
2. 8. **Psichologinė prievarta** – tai bet koks nepageidautinas veiksmas, įskaitant įkalinimą, izoliavimą, žodinį įžeidimą, pažeminimą, gąsdinimą, psichologinę agresiją, grasinimą panaudoti fizinę jėgą, arba kitą elgesį, kuris gali menkinti tapatumo, orumo ir savivertės jausmą, taip pat gali pakenkti fizinei, psichinei, dvasinei, moralei ar socialinei Federacijos nario sveikatai, saugai ir gerovei.
2. 9. **Seksualinis priekabiavimas** – asmeniui, prie kurio priekabiavama, nepriimtinas ar nepageidaujamas, užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksnu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys, kuriuo siekiama sukurti arba kuriama asmenį, su kuriuo taip elgiamasi, bauginanti, priešiška, jam nemaloni, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.
2. 10. **Skundas** – nukentėjusio asmens rašytinis kreipimasis dėl priekabiavimo, seksualinio

priekabiavimo, smurto.

2. 11. Skundžiamasis – asmuo, dėl kurio elgesio pateiktas pranešimas, skundas dėl seksualinio priekabiavimo, priekabiavimo ar smurto.

2. 12. Smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria neturtinę, fizinę ar materialinę žalą.

3. Priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ir smurto formos

Seksualinis priekabiavimas, priekabiavimas ir smurtas gali pasireikšti šiomis formomis:

3.1. nepageidaujamas fizinis kontaktas (pvz., plekštelėjimas, glostymas, glamonėjimas, grybštelėjimas, siekimas pabučiuoti, bučiavimas ir kt.) ar tokio kontakto reikalavimas;

3.2. žodinis ar rašytinis žeminimas (įžeidžiantys juokai ir pokštai, nuolatinės pastabos, neapykantos kalba, apkaltos, gandų skleidimas, šmeižtas ir pan.);

3.3. įžeidžiančių paveikslėlių, užrašų ar kitos medžiagos demonstravimas, įžeidūs gestai;

3.4. pornografinių ar seksistinių nuotraukų, paveikslėlių, tekstų demonstravimas ar siuntimas elektroninio ryšio priemonėmis;

3.5. sąmoningas izoliavimas ar nebendravimas darbe, sportinėje veikloje, atskyrimas nuo socialinių veiklų;

3.6. įkyrus siekis bendrauti, asmens sekimas ar informacijos apie asmenį rinkimas, kai tai nesusiję su atliekamomis darbinėmis funkcijomis;

3.7. grasinimas ar kitoks bauginantis elgesys, kuriuo siekiama riboti asmens apsisprendimo laisvę;

3.8. nepagrįstas darbo sąlygų pabloginimas, lyginant su kitais asmenimis.

Priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ir smurto formų sąrašas nėra baigtinis. Priekabiavimas, seksualinis priekabiavimas ir smurtas gali pasireikšti ir kitokiais būdais, kurie nėra akivaizdūs, tačiau kuria nemalonią, bauginančią, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

4. Rekomenduojamas federacijos bendruomenės asmenų elgesys, siekiant išvengti priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, smurto ir persekiojimo

Federacijoje rekomenduojama laikytis šių principinių nuostatų:

4.1. analizuoti savo elgesį ir vertinti, ar jis atitinka Tvarkos nuostatas;

4.2. būti sąmoningu, žinoti ar numanyti, koks potencialus elgesys gali būti laikomas seksualiniu priekabiavimu ir smurtu;

4.3. būti atidžiu ir jautriu kitiems Federacijos bendruomenės nariams, gerbti jų privatų gyvenimą, pažiūras, įsitikinimus, jų fizinį ir psichinį neliečiamumą, stengtis suvokti ar jo žodžiu, raštu ar fiziniu veiksmu išreikštas elgesys gali sukelti nemalonias, nepageidaujamas, orumą žeidžiančias pasekmes, gali trukdyti kitą asmenį darbo ar sporto aplinkoje, dėl ko jis gali nesugebėti tinkamai vykdyti savo funkcijas, pavyzdžiui:

4.3.1. familiarus pasisveikinimo būdas;

4.3.2. komplimentai, nesusiję su sportinėmis asmens savybėmis;

4.3.3. komentarai apie fizinę išvaizdą ar aprangą, žmogaus identiteto požymius;

4.3.4. neetiški komentarai apie pažiūras, silpnybes ar stiprybes, privatų gyvenimą;

4.3.5. neetiški kreipiniai (pvz.: vardų trumpiniai, pravardės, mažybiniai kreipiniai);

4.3.6. seksualinio pobūdžio, įžeidžiantys ar nepagarbūs juokeliai ar pokštai;

4.3.7. fiziniai prisilietimai prie Federacijos bendruomenė nario, fizinio ar psichologinio diskomforto sukėlimas, nesilaikant pagarbaus fizinio atstumo;

4.3.8. įkyrus dėmesio rodymas;

4.3.9. kalbėjimo tonas, reiškiami garsai ir judesiai, kurie gali žėisti, žeminti žmogų ar kelti seksualinio pobūdžio asociacijas;

4.3.10. žeminančių garbę ir orumą vizualinių priemonių naudojimas (plakatai, nuotraukos, piešiniai, daiktai ir kt.);

4.3.11. įžeidžiančio pobūdžio, žeminančių garbę ir orumą pranešimų, žinučių siuntimas.

4. 4. Nebūti pasyviu Tvarkos nuostatas pažeidžiančio elgesio stebėtoju, bet imtis aktyvių veiksmų tokiam elgesiui sustabdyti. Jeigu toks elgesys vyksta, netoleruoti jo, nelaikyti to pokštu ar nevykusi pajuokavimu, neskatinėti tokio elgesio pritariant šypsena, juoku ar kitais tokį elgesį palaikančiais veiksmais.

4. 5. Patyrus tokį elgesį, turintį priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, smurto požymius, patartina ramiai, mandagiu tonu pasakyti ar pranešti taip besielgiančiam asmeniui, kad šis elgesys nepriimtinas ir turi būti nutrauktas. Tai gali būti padaryta ir elektroniniu laišku ar žinute. Rekomenduotina paaiškinti, kokie gestai, žodžiai, komentarai, fizinis elgesys ar kiti veiksmai yra nemalonūs, sukuria žeminančią, įžeidžiančią darbinę ar sportinę aplinką.

4. 6. Patartina visus įvykusius priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, smurto veiksmus (elgesį) fiksuoti, užsirašyti laiką, liudytojus ir kitas reikšmingas aplinkybes.

4. 7. Jeigu priekabiavimas, seksualinis priekabiavimas ar smurtas vyko Federacijos bendruomenės nario atžvilgiu, rekomenduotina padrąsinti jį prabilti apie tai, skatinti kreiptis į šiuos veiksmus atlikusį asmenį ir nedelsiant jam pranešti, kad toks elgesys yra nepageidaujamas.

5. Pranešimo ar skundo tyrimo principai

Pranešimo ar skundo tyrimas grindžiamas šiais principais:

5.1. nekaltumo – skundžiamasis laikomas nekaltu iki bus priimtas sprendimas dėl taisyklių pažeidimo;

5.2. operatyvumo – tyrimas atliekamas per įmanomai trumpiausią terminą;

5.3. betarpiškumo – nukentėjusiajam, skundžiamajam, liudytojui (-ams) sudaromos visos galimybės pateikti paaiškinimus, savo veiksmų vertinimo ir aiškinimo versiją;

5.4. pagalbos nukentėjusiajam – gavus skundą dėl taisyklių pažeidimo, sudaromos saugios darbo ar sporto sąlygos;

5.5. aktyvių prevencijos priemonių taikymo – nustčius pažeidimą, taikomos atitinkamos individualios prevencinės priemonės, užtikrinant Federacijos bendruomenės nariams saugias ir jų orumo nežeidžiančias darbo ar sporto sąlygas;

5.6. objektyvumo ir nešališkumo – tyrimas atliekamas objektyviai, neturint išankstinių nuostatų dėl aplinkybių vertinimo.

6. Pranešimo ar skundo pateikimo tvarka

6. 1. Federacijos bendruomenės narys, pagrįstai manantis, kad prie jo ar kito asmens yra priekabiuojama, seksualiai priekabiuojama ar prieš jį yra naudojamas psichinis ir/ar fizinis smurtas turi teisę pateikti pranešimą ar skundą atsakingam asmeniui, kuris gautą informaciją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną pateikia tiesiogiai Federacijos prezidentui.

6. 2. Pranešime (skunde) Federacijos bendruomenės narys turi pateikti šią informaciją:

- * įvykio detalus paaiškinimus apie patirto smurto, priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo situaciją, apraiškas ir aplinkybes;

- * nurodyti galimus liudytojus;

- * pateikti visą kitą turimą informaciją (garso įrašus, susirašinėjimą ir pan.).

6. 3. Federacijos prezidentas gavęs iš atsakingo asmens pranešimą ar skundą apie įvykį, perduoda jį nagrinėti Etikos, drausmės ir apeliacijos komisijai (toliau – **EDAK**).

6. 4. EDAK nariai privalo užtikrinti konfidencialumą. EDAK nariams draudžiama atskleisti bet kokią su tyrimu susijusią informaciją asmenims, nedalyvaujantiems tyrimo procedūroje. EDAK nariui, atskleidusiam kitiems asmenims su tyrimu susijusią informaciją, taikoma drausminė atsakomybė.

6. 5. Apklausiant nukentėjusįjį ar skundžiamąjį asmenį, apklausoje gali dalyvauti ir jo atstovas.

6. 6. Pranešimą ar skundą rekomenduojama pateikti per 5 darbo dienas nuo skundžiamų veiksmų padarymo arba paaiškėjimo dienos.

6. 7. Atlikusi tyrimą, EDAK įvertina jo metu gautus duomenis ir per 10 darbo dienų parengia bei pateikia išvadą Federacijos prezidentui, kuris priima sprendimą dėl drausminės atsakomybės ar kitų

priemonių taikymo.

6. 8. Pranešimas ar skundas ištiriamas ar prevencijos procedūra atliekama per įmanomą trumpiausią laiką, bet ne ilgiau nei per 1 mėnesį nuo pranešimo ar skundo gavimo dienos.

6. 9. Pranešimo ar skundo tyrimo terminas Federacijoje gali būti pratęsiamas tik tuo atveju, jei dėl pateisinamų aplinkybių (ligos ir pan.) nėra galimybės apklausti nukentėjusiojo, skundžiamąjo ar liudytojo. Sprendimą dėl termino pratęsimo priima EDAK pirmininkas.

7. Prevencijos procedūra

7. 1. Prevencijos procedūros tikslas – net ir nesant akivaizdžių priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ar smurto požymių ar kitų profesinės etikos pažeidimų, užtikrinti saugią ir pagarbią darbinę bei sportinę aplinką Federacijoje.

7. 2. Prevencijos procedūra taikoma ir tuomet, jeigu nukentėjęs asmuo pageidauja tik sudrausminti skundžiamąjį ir užkirsti kelią tokiems veiksams ateityje, tačiau nepageidauja, kad būtų pradėtas tyrimas arba nėra pakankamo pagrindo tyrimui pradėti.

7. 3. EDAK priėmus sprendimą pradėti prevencijos procedūrą, atsakingas asmuo pakartotinai supažindina skundžiamąjį asmenį su taisyklėmis, atkreipdamas dėmesį į tuos punktus, dėl kurių nesilaikymo pradėta prevencijos procedūra.

7. 4. Prevencijos procedūra vykdoma pokalbio forma, kurio metu atsakingas asmuo atskirai bendrauja su skundžiamuoju, dalyvaujant ar nedalyvaujant nukentėjusiam asmeniui, siekiant taikiai išspręsti kilusius nesutarimus.

8. Baigiamosios nuostatos

8.1. Ši Tvarka tvirtinama Federacijos Valdybos sprendimu ir įsigalioja nuo jos patvirtinimo dienos.

8. 2. Tvarka gali būti keičiama ar papildoma Valdybos nutarimu.

8. 3. Tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Federacijos generalinis sekretorius.